

Sygn. akt II CZ 37/19

## POSTANOWIENIE

Dnia 7 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska (przewodniczący)

SSN Jacek Grela (sprawozdawca)

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa L. N.  
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w S.  
o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu  
Okręgowego w S. z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie I C [...],  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 7 czerwca 2019 r.,  
zażalenia powoda w przedmiocie oddalenia wniosku o wyłączenie sędziów  
Sądu Okręgowego w S. od rozpoznania sprawy I C [...] (pkt. 2),  
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 grudnia 2018 r., sygn. akt I ACo [...],

**odrzuca zażalenie.**

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z 21 grudnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...], na skutek wniosku powoda L.N. o wyłączenie sędziów Sądu Okręgowego w S., m.in. wyłączył niektórych sędziów oraz oddalił wniosek w pozostałym zakresie.

Powyższe orzeczenie w części oddalającej wniosek, zaskarżył zażaleniem powód, zarzucając nierozpoznanie istoty sprawy oraz błędy w poczynionych przez Sąd Apelacyjny ustaleniach faktycznych. We wnioskach domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia i uwzględnienia wniosku o wyłączenie sędziów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należy zauważyć, że powód wniósł zażalenie do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w [...].

Tymczasem, zgodnie z art. 394<sup>2</sup> § 1 k.p.c. na postanowienia sądu drugiej instancji, których przedmiotem jest m.in. oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego, przysługuje zażalenie do innego składu tego sądu. W doktrynie wskazuje się, że postanowienie sądu drugiej instancji, którego przedmiotem jest oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego, dotyczyć może zarówno wyłączenia sędziego sądu drugiej instancji, jak i sędziego sądu pierwszej instancji, gdy sąd drugiej instancji orzekał w przedmiocie wyłączenia jako sąd przełożony nad sądem pierwszej instancji.

W nauce prawa zauważono, że mając na względzie miejsce, w którym zamieszczono art. 394<sup>2</sup> w k.p.c., powstają wątpliwości co do charakteru zażalenia do innego składu tego samego sądu. Przepis ten został zawarty w rozdziale zatytułowanym "Zażalenie", stanowiącym część składową działu pt. "Środki odwoławcze". Z jednej strony zatem, wyniki wykładni systemowej mogą przemawiać za tezą, że tzw. zażalenie poziome stanowi środek odwoławczy. Z drugiej strony jednak, rozpoznanie zażalenia przez inny skład sądu drugiej instancji nie spełnia wymogu dewolutywności, która stanowi podstawową cechę wyróżniającą środki odwoławcze spośród innych środków zaskarżenia. W związku z tym zażalenie poziome należy uznać za inny środek zaskarżenia w rozumieniu art. 363 § 1 k.p.c.

Wniosek ten znajduje potwierdzenie w treści art. 394<sup>2</sup> § 2 k.p.c., zgodnie z którym w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia, o którym mowa w § 1,

przepisy art. 394 § 2 i 3, art. 395 § 1, art. 396 i 397 § 1, 1<sup>1</sup> i 2 zd. 1 stosuje się odpowiednio. Chodzi tu o przepisy co do terminu i formy (art. 394 § 2 i 3 k.p.c.), przekazania akt sprawy wraz z zażaleniem i odpowiedzi na zażalenie (art. 395 § 1 k.p.c.), wstrzymania wykonania zaskarżonego postanowienia (art. 396 k.p.c.) i trybu rozpoznania zażalenia (art. 397 § 1, 1<sup>1</sup> i § 2 zd. 1 k.p.c.). Brak z kolei odesłania do regulacji kreującej względną dewolutywność zażalenia, tj. art. 395 § 2 k.p.c. Okoliczność ta potwierdza tezę, że zażalenie poziome pozbawione jest cechy dewolutywności. Odrębność zażalenia do innego składu tego samego sądu dostrzega również sam ustawodawca, który w uzasadnieniu do projektu ustawy posługuje się zwrotem "zażalenie poziome".

W innym miejscu wskazano, że zażalenie do innego równorzędnego składu sądu drugiej instancji jest instytucją swoistą, regulującą wyraźnie określony obszar postępowania. Stąd konieczność odesłania do odpowiedniego stosowania wybranych przepisów normujących zażalenie do sądu drugiej instancji, przysługujące na postanowienie sądu pierwszej instancji. Zakres odesłania jest ograniczony i musi być wykładany ściśle. Oznacza to np. że sąd wydający postanowienie nie jest uprawniony do uwzględnienia zażalenia także wtedy, gdy zażalenie zarzuca nieważność postępowania. Może natomiast wstrzymać wykonanie zaskarżonego postanowienia do czasu rozstrzygnięcia zażalenia. Odesłanie m.in. do art. 397 § 2 k.p.c. oznacza, że w omawianym postępowaniu znajdują odpowiednie zastosowanie przepisy o apelacji.

Przedstawiona powyżej argumentacja dowodzi, że tzw. zażalenie poziome nie jest w istocie środkiem odwoławczym. Jest natomiast środkiem zaskarżenia, do którego mają odpowiednie zastosowanie przepisy o zażaleniu. Z pewnością jednak, żalenie poziome jest innym środkiem zaskarżenia, niż tradycyjne zażalenie „pionowe”.

W konsekwencji, wniesienie przez powoda reprezentowanego przez profesjonalnego pełnomocnika zażalenia poziomego do Sądu Najwyższego – bez znaczenia jest tu kwestia, że za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego – w sytuacji, gdy w określonej kategorii spraw, służy ono do innego składu sądu drugiej instancji, sprawia, że powinno być ono zakwalifikowane jako niedopuszczalne, w rozumieniu art. 370 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 394<sup>2</sup> § 2 k.p.c. w zw. z art.

398<sup>21</sup> k.p.c. W okolicznościach sprawy brak podstaw do uznania, że zażalenie zostało skierowane do sądu niewłaściwego w świetle art. 369 k.p.c.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 374 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>21</sup> k.p.c.

a

aj